

УДК 741:763.655

ІЛЮСТРАЦІЯ В ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ ХХІ СТОЛІТТЯ: ІННОВАЦІЇ

СЛІВІНСЬКА Аліна, СТРЕЛКОВА Дар'я

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
slivinska.af@knuud.edu.ua, dashascat97@gmail.com

У роботі розглядається роль ілюстрації в сучасному графічному дизайні, застосування нових технологій у поєднанні з традиційними техніками у створенні книжкових ілюстрацій. Автор аналізує важливість асоціативного сприйняття ілюстрації, яке активізує емоційний зв'язок читача з текстом. Дослідження також окреслює етапи створення ілюстрацій до циклу книг Сарі Дж Маас «Двір шпів і троянд».

Ключові слова: ілюстрація, графічний дизайн, інновації, книжковий дизайн, асоціативне сприйняття, гравюра.

ВСТУП

Актуальність даної теми дослідження визначається зростанням щорічного обсягу книжкової продукції, посилення конкуренції книжкового ринку, що спонукає усвідомленню необхідності розробки унікального, авторського графічного оформлення книги, яке виділятиме її на тлі конкурентів. Поліграфічний дизайн змушений постійно адаптуватися під нові тенденції та застосовувати нові методи дизайн-проектування, розв'язувати нові проєктні завдання. У сучасному світі книга перестала бути тільки сполучною ланкою між людиною і інформацією, розміщеною в ній. Сьогодні вона передає художньо-розважальний зміст. В умовах зростання конкуренції між видавництвами актуалізується проблема модернізації книжкового дизайну [1]. Створення оригінального та привабливого зовнішнього вигляду книги визнається необхідною умовою для формування інтересу споживача. Вимога професійного виконання дизайну, який транслює зміст тексту, доповнюється необхідністю визначення цільової аудиторії продукту та застосування відповідних інструментів впливу на неї. Факторами розглянутих трансформацій науковці вважають: ускладнення психологічної організації людини, розвиток технічних можливостей сучасної поліграфії, популяризація маркетингових технологій, розширення ринку [2].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є дослідження різновидів ілюстрацій в графічному дизайні ХХІ століття та визначення інноваційних напрямів у цій галузі.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Ілюстрація книжок представляє собою особливу область графічного дизайну і не може розглядатися поза його контекстом Ілюстрування через знаходження точних аналогів об'єктів, що зображуються, замінюється більш

творчим підходом через вибудовування асоціативних зав'язків, пошуку стилю, відповідного предмету зображення і характеру твору. Сучасна книжкова ілюстрація націлена не стільки на буквальну візуалізацію змісту тексту, скільки на його асоціативне сприйняття. Вона впливає на емоції та почуття потенційного читача, даючи йому можливість самостійно знайти особистий підтекст чи прихований метафоричний зміст.

Візуалізацією ключових моментів літературного твору, його образів персонажів художник налаштовує читача на сприйняття змісту, створює можливість легкого і швидкого занурення в атмосферу твору, відчуття особливості фактури та ритму оповіді. Сучасні технології поліграфії забезпечують можливість втілення в життя незвичайних проєктів. Використовується безліч різновидів паперу, різних оздоблювальних матеріалів, нові цікаві фактури та поєднання. Ця сфера швидко розвивається, з'являються нові техніки зображення, графічні стилі [3].

Ручна графіка – один із найпопулярніших трендів графічного дизайну. Цей напрямок надає великі можливості. Комп'ютерні технології дозволяють створювати чудові ілюстрації з імітацією ручної графіки [4]. Розводи туші та акварелі, цікаві способи накладання та змішування кольорів, фактурні штрихи м'якими матеріалами, які неможливо з точністю повторити на комп'ютері, але можна імітувати. Це застосування підкладок, що імітують фактурний папір для малювання, використання у графічному редакторі наборів пензлів, що відтворюють мазки акварелі, олії, грифель олівця або вугілля, пастель. Ілюстрації в даній техніці розробляються найчастіше у програмі Adobe Photoshop. Ця програма дає можливість створювати необхідні фактурні пензлі, працювати в шарах і легко їх коригувати. Такий спосіб поєднує можливості цифрової ілюстрації і фактурність ручної графіки. У тандемі дані техніки дають дуже цікаві ефекти.

Гравюра, як один з найстаріших методів друку, має багатий історичний контекст і естетичну цінність, що робить її ідеальним вибором для сучасних ілюстрацій, які прагнуть передати глибину та емоційність тексту [5].

Ілюстрації в стилі гравюри надають книгам особливого шарму і естетики, що приваблює читачів та підкреслює тематику твору. Вони можуть використовуватися для візуалізації історичних подій, фантазійних світів або ж для ілюстрації складних концепцій, що робить текст більш доступним і зрозумілим. Поєднання ручної роботи з цифровими технологіями дозволяє художникам зберігати автентичність та індивідуальність своїх творів, в той час як можливість масового тиражування робить їх доступними для широкої аудиторії.

У цьому дослідженні розглянемо виконання проєкту ілюстрацій до циклу книг Сари Дж Маас «Двір шипів і троянд» у стилі гравюра-комікс. Для цього потрібно позначити асоціації, визначитися з настроєм та наповненням майбутніх зображень. Метою створення візуального ряду є розробка тематичних ілюстрацій, які взаємодіятимуть із читачем на емоційному рівні. У книжковому дизайні дуже важлива наявність художності, грамотного підбору поєднань кольорів і композиційної гармонії.

Розглянемо основні етапи створення ілюстрацій до циклу книг Сари Дж Маас «Двір шипів і троянд».

1. Аналіз тексту та визначення асоціацій. Першим кроком є глибоке занурення в текст книги. Важливо виявити ключові теми, персонажів, локації та емоційні моменти, які можна візуалізувати. Слід позначити асоціації, які викликають певні образи.

2. Визначення настрою. Настрій ілюстрацій має відповідати загальному змісту книг. Важливо вирішити, які емоції повинні бути передані через зображення, щоб вони гармонійно доповнювали текст.

3. Розробка концептуальних ескізів. На цьому етапі художник створює кілька концептуальних ескізів, які відображають ключові сцени, персонажів або елементи світу «Двору шипів і троянд».

4. Вибір технік гравюри-комікс. На цьому етапі визначається, як гравюра буде інтегрована в комікси. Важливо зберегти естетику гравюри, але адаптувати її до формату коміксу.

5. Створення фінальних ілюстрацій. Після затвердження ескізів художник переходить до створення фінальних ілюстрацій. Цей етап включає роботу з цифровими технологіями для імітації гравюри. Важливо зберегти особливості стилю гравюри, такі як контраст між світлом і тінню, деталізація та текстура (рис. 1).

Рис. 1. Приклад фінальної ілюстрації до книги Сари Дж Маас «Двір шипів і троянд»

6. Оцінка та корекція. Після завершення ілюстрацій варто провести оцінку їх відповідності задуму. Можливо, знадобиться внести корективи, щоб досягти бажаного ефекту або покращити композицію.

7. Завершальний етап. Останнім етапом є підготовка ілюстрацій до друку, яка включає в себе цифрову обробку зображень, налаштування кольорів, роздільну здатність та форматування відповідно до вимог видавництва.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження підкреслює важливість інновацій у сфері книжкової ілюстрації, яка переходить від буквальної візуалізації до впливу на асоціативне сприйняття, що активізує емоційний зв'язок з читачем. Сучасні технології поліграфії та графічного дизайну надають художникам нові можливості для експериментів, дозволяючи поєднувати традиційні техніки, зокрема, гравюру з цифровими інструментами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Орлова Ю. Книги дорожчають, немає світла, а українці продовжують читати. Як книжковий ринок оговтався від війни. *Forbes.ua*. URL: <https://forbes.ua/lifestyle/knigi-dorozhchayut-nemaє-svitla-a-ukraintsi-prodovzhuyut-chitati-yak-knizhkoviy-rinok-ogovtavsya-vid-viyni-29122022-10824>

2. Мельник О. Комп'ютерна графіка у сучасній книжковій ілюстрації: проблеми техніки та стилю. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. 2015. № 1. Вип. 33. С. 157–161. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/6039> (дата звернення: 2025)

3. Небесник І., Бучківська Г., Халайцян В. Розвиток графічного дизайну у XXI столітті: етапи розвитку. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Випуск 63. Том 2. С. 30-35.

4. Графічний дизайн. Історія та сучасність. URL: <http://surl.li/zryuhe> (дата звернення: 2025).

5. Склярєнко Н. Сучасні тенденції у дизайні української книжкової ілюстрації. *Актуальні проблеми сучасного дизайну: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 25 квітня 2024 року. У 3-х т. Т. 2. Київ: КНУТД, 2024. С. 365-368.

SLIVINSKA A., STRELKOVA D.

ILLUSTRATION IN THE GRAPHIC DESIGN OF THE XX CENTURY: INNOVATIONS

The paper discusses the role of illustration in contemporary graphic design, the use of new technologies in combination with traditional techniques in the creation of book illustrations. The author analyzes the importance of associative perception of illustration, which activates the reader's emotional connection with the text. The study also outlines the stages of creating illustrations for the cycle of books by Sarah J Maas "The Yard of Thorns and Roses".

Keywords: illustration, graphic design, innovation, book design, associative perception, engraving.